

Aquell estiu...

Els estius anàvem a una caseta que teníem a Empúries.

Aquell camí sorrenc que passava per davant les excavacions i portava fins a l'Escala el sabíem de memòria, ja que cada tarda anàvem a passar l'estona a aquella bonica vila marinera, on tots ens coneixíem i tots érem com de casa. I també moltes tardes remenàvem per entre les excavacions de la vila greco-romana, cercant-hi algun tresor. Qualsevol tros de ceràmica, per a nosaltres era una troballa d'incalculable valor!

A la tornada, poc abans d'arribar a casa nostra, el marge feia un entrant en el qual hi havia la boca d'una cova. M'havien dit – no sé si era cert o era mentida – que era el cau d'una guineu i que calia passar molt a poc a poquet i sense fer fressa per tal que la guineu no sortís. A mi em feia molta basarda sols el pensar-ho i tots se'nprofitaven per fer-me plorar. Era molt ploràmiques!

El germà gran, que llavors tenia vint anys tornava un vespre cap a casa i li sortí al pas un grup de gent que li arrancà del coll la medalla que portava i li advertiren: "Compte! Han arribat temps nous i els missaires com tu teniu els dies comptats!"

Ja feia dies que a casa hi havia molts xiuxiuegs, moltes cares llargues, molt escoltar la ràdio, molt fer reunions el pare amb els seus amics... quelcom estava a punt de passar si bé nosaltres, els menuts de la casa, no teníem ni idea de què podia ser; però sí que ens anava invadint un sentiment de recel i de por que mai no havíem sentit abans.

Un dia arribà un grup de gent amb una tasca molt específica: tirar daltabaix la campana de l'església i fer una gran foguera amb tot allò que es podia cremar: ornaments, imatges, llibres... El meu germà petit i jo ploràrem molt veient plorar la mare, i a la nit, com si féssim una malifeta, recollirem d'entre les cendres grossos claus ennegrits, encara calents, que vàrem guardar com si fossin relíquies.

El Jesuset que jo tenia en un llit de vímet i palla es va convertir en un nino. La mare li féu una gorreta i una capa de ganxet, de color de rosa, perquè fins i tot ell, pobret! ens podia portar problemes.

Havia arribat el moment de tornar cap a ciutat i esperar els esdeveniments... No podíem ni pensar en tot allò que ens es-

No tinc res meu, car ells tot m'ho donaven: llur silenci avial es trenca en mi;
somnia allò que antany ells somniaven...
Perquè visqués mon cos llur cos morí.

Els morts (Terra de somni.
Antoni Ribera, 1949)

perava! Els germans grans desaparegueren de casa (voluntàriament) i un d'ells ja no tornà mai més... però això és una altra història.

Abans de marxar d'Empúries el meu avi, "l'avi vell", em va dir, amb un gran misteri, que em deixaria compartir amb ell un gran secret: "Demà anirem tots dos a guardar les nostres relíquies..." Sortirem de casa quan tot just el sol s'aixecava en l'horitzó i ell portava en un farcellet una Verge de Montserrat de bronze, una Sagrada Família de talla, estampes, rosaris... i jo hi vaig posar els meus claus ennegrits. Agafàrem el camí que arran de les dunes plantades de baladres i lliris portava fins al que nosaltres anomenàvem "el riuet" i a partir d'un lloc fàcil de reconèixer començà a comptar passes "Recorda tu també – em deia – les passes que estem comptant. Potser algun dia tornarem i ho recuperarem tot. Però ara és el nostre secret". Feu un clot el més enfons que pogué i allà va dipositar el nostre petit tresor.

Hagueren de passar tres llargs i duríssims anys per tal que poguéssim retornar! Férem el mateix camí, trobàrem el lloc sense problemes, comptàrem les passes i començàrem a gratar fins arribar al que quedava del farcellet. La humitat i la salabror de l'aigua de mar havien descompost la roba i també allò que hi havia dins: la Verge estava plena de forats, la Sagrada Família havia perdut tota la pintura i estava molt malmesa, res no que-

dava de les estampes i els rosaris s'havien esmicolat... els claus ja no eren negres sino plens de rovell. Les nostres relíquies eren més relíquies que mai!

La Verge va seguir anys i anys a la meua tauleta de nit. Quan em venia al pensament –tan sovint!– aquella pàgina dolorosa de la meua infantesa, acostava a la meua orella el gros forat que la corrosió havia fet en els peus de la imatge rovellada i era com acostar-hi un gros corn marí: sentia les onades, sentia la salabror del mar, sentia el crit de les gavines i, tancant els ulls, veia la platja, el camí sorrenc, el cau de la guineu, els baladres i els lliris que creixien damunt les dunes i el gran disc taronja del sol sortint per l'horitzó sobre el blau del mar l'albada d'aquell estiu.

I quan desava la meua Verge-corn de mar, em mirava els dits plens de rovell i els besava un a un, amb molta cura, com si besés els meus morts: un bes per "l'avi vell" que em feu còmplice del seu secret; un bes pel germà gran que mai no retornaria, pels pares i el germà petit company d'aventures i desventures que havien marxat cel enllà... i mentre les llàgrimes rentaven els meus dits també sentia el soroll de la campana en caure amb un gran terrabastall i l'espatarrec de les flames i els sanglots de la mare i l'avi que em deia baix baixet: "Demà anirem tots dos a guardar les nostres relíquies..."

M. Dolors Godoy
Il·lustració: M. Turon